

EVÒNIM/ BARRETS DE CAPELLÀ
***Euonymus europaeus* L.**

[1753, Sp. Pl. : 197] $2n = 64$

Làmina: THOMÉ, OTTO WILHELM

NOMS POPULARS

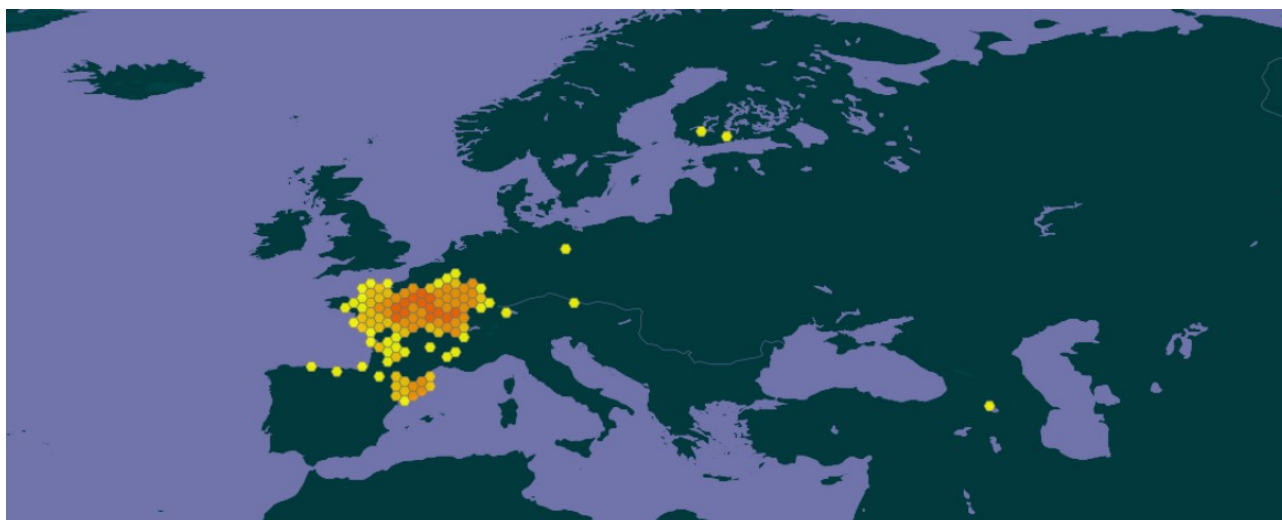
- Alemanys:** Gewöhnlicher spindelstrauch/Gemeiner spindelstrauch
Europäischer spindelbaum / Europäischer spindelstrauch / Europäisches pfaffenhütchen / Gemeiner spindelbaum / Gewöhnliches pfaffenhütchen / Kantiger spindelstrauch / Pfaffenhütchen / Pfaffenkapperl / Pfaffenkäppchen / Pfaffenkäppli / Pfaffenröschen / Rotkehlchenbrot / Sindelbaum / Spillbaum / Spindelbaum / Spindelstrauch
- Anglès:** Spindle/Common spindle / Common spindle tree / European euonymus / European spindle / European spindle tree / Spindle tree / Spindleberry /
- Àrab:** مضاض أوروبي
- Aragonès:** modrollera, bonetero, ebonimus, modrollonera.
- Armeni:** հլենի եվրոպական / հլենի սովորական
- Bable:** boje, boxe, böxe, carrampuya, siempreverde.
- Basc/Euskera:** arbol mada-rikatu, basaerramu, basaerramua, basauri, madaricatuba, madarikatuba, mandarikatua, zapatari-egur, zapataribelar, zapatariegur, zapatariegurr, zapatarriegur.
- Castellà:** Bonetero/Agracejo / Evonimo/ Boj montés
- Català:** Boneter europeu/ Barretets de capellà / Barretets vermells / Bonet / Evònim / Evònim europeu/ barret de capellà, barretets vermells, barrets de capellà, bonet, bonets, busareta, evònim, evònim europeu, fuen, herba de polls, matapoll, bonetera, bois, buchos, buis, buiso, busareta.
- Danès:** Benved/Almindelig benved
- Eslovac:** Bršlen európsky
- Eslovè:** Navadna trdoleska / Trdoleska navadna
- Estonià:** Harilik kikkapuu
- Finlandès:** Euroopansorvarinpensas/Eurooppalainen sorvaripaatsama / Sorvarinpensas
- Francès:** Fusain/Bois carré/Bois à lardoires/ Bonnet-carré / Bonnet de cardinal / Bonnet-de-prêtre / Bonnet d'evêque / Bonnet-de-prêtre / Fusain d'europe / Fusin/ Caprenotier/ Cherme/ Garais
- Gaèlic:** Feoras
- Gal·lès:** Piswydden piswydd/Piswydden
- Gallec:** albillo, arbore de serpe, árbore-da-rabia, barrete-de-padre, bonete-de-crego, bonete-de-preste, boneteiro, fuseira, fusera, pauguirgoriño, árbol-de-rabia, árbol-de-serpente, árbol-de-tinta, árbore-de-serpe.
- Grec:** Ευώνυμον ευρωπαϊκό / Ευώνυμον το ευρωπαϊκό
- Holandès:** Wilde kardinaalsmuts/Kardinaalsmuts
- Hongarès:** kecskerágó/Csíkos kecskerágó / Közönséges kecskerágó / Papsapka
- Islandès:** Beinviður/Evrópubeinviður
- Italià:** Berretta del prete/Berretto da prete/Boretta di prete / Corallini / Evonimo / Evonimo europeo / Evonymus / Fusaggine / Fusaria / Fusaria comune/ Fussagine comune
- Japonès:** せいようまゆみ
- Kurd:** Germeşoya jirêzê
- Noruec:** Spolebusk
- Polonès:** Trzmielina pospolita/Trzmielina zwyczajna
- Portuguès:** arbore-da-rabia, barrete de padre, barrete-de-padre, bonete-de-crego, bonete-de-preste, euónimo, evónimo, fuseira, pauguirgoriño, árbore-da-rabia, árbore-de-serpe.
- Rus:** Бересклёт европейский/Бруслина
- Serbi:** Курика/ Kurika
- Suec:** Vanlig benved / Benved
- Turc:** Papazkūlahi
- Тхес:** Brslen evropský
- Ucrainès:** Бруслина европейська/ Бруслина европейська

DESCRIPCIÓ BOTÀNICA

És un arbust alt de fins a 5 metres, amb branques joves prismàtiques, amb 4 cares, fulles oposades, amplament lanceolades, de limbe agut, finament dentat. Fa flors tetràmeres d'un blanc verdós, pedunculades. Fruit en càpsula carnosa d'un vermell entre rosat i taronja molt viu. *Euonymus europaeus* és un arbust gran que pertany a la família de les Celastràcies. Es distingeix per no tenir espines (com *Maytenus*) i tenir les fulles totes oposades no diminutes. Els 4 estams alternen amb els 4 pètals, sense esperó. Calze amb 4 sèpals. Flors actinomorfes, dialipètals, amb ovari súper. Carpels soldats almenys per la base. Peduncles florals no sembla naixent a la base dels pecíols foliars. És caducifoli, glabrescent, una mica aromàtic, molt ramificat, d'escorça llisa grisa, amb rames joves tetràgonas verdeses. Borrans de 2-4 mm ovoides. Fulles de 6-11 × 1.5-2.5 cm, oval-lanceolades, oposades, finament pubescents sobre els nervis al revers. Les fulles més inferiors a vegades obtuses, les altres agudes. De marge finament dentat, atenuades a la base. De color verd mat, més pàl·lid al revers. Pecíol de 2-6 mm, canaliculat. Inflorescències amb 3-7 flors reunides en cimes bípares o tríparas. A vegades la flors central la tenen avortada. Peduncle floral de 17-25 mm. Flors de 10-12 mm de diàmetre, tetràmeres, amb pedicel de 5-8 mm. Disc nectarífer tetralobulat d'un verd intens. Calze amb 4 lòbuls de 1.5 × 2-2.5 mm, ovals, obtusos. Pètals de 2.5-3.5 × 1.5-2 mm, oval-espatalats, còncaus, finament denticulats a la punta, de color blanc-verdós. Estams 4 igualant la longitud dels pètals. Anteres amb 2 teques. Fruit de 8-12 × 9-15 mm, obpiramidal, vermell al madurar, solcat formant 4 lòbuls erectes, obtusos, comprimits lateralment, llisos (o arrugats a l'assecar-se), amb quilla obtusa. Llavors de 5-6.5 × 3.5-4.5 mm, una mica comprimides lateralment, obovoïdes, brillants, de color castany, cobertes del tot per l'aril de color vermell-taronja intens.

HÀBITAT I DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

Es fa a la muntanya mitjana a les rouredes molt humides i boscos de ribera com vernedes, alberedes, omedes, salzedes i bardisses. És típic de França i Catalunya.

Euonymus europaeus al món, segons GBIF

PROPIETATS MEDICINALS

- antifúngic ESC (p.p. polipèptid)
- antiparasitari
- colagog (ESC REL)
- colerètic (ESC REL)
- diürètic ESC
- expectorant ESC
- hepàtic (ESC REL)
- laxant ESC

- purgant LLA
- repel·lent d'insectes
- tònic cardíac (ESC REL)
- tòxic
- vomitiu LLA
- vulnerari

USOS MEDICINALS

- anorèxia
- atonia cardíaca
- *Bacillus subtilis*
- càncer
- dispèpsia
- *Enterococcus faecalis*
- febres hepàtiques
- ferides
- grip A
- malària
- *Micrococcus luteus*
- paparres FUL FRU
- paràsits externs
- polls als cabells FUL FRUI
- polls al pubis FUL FRU
- *Proteus mirabilis*
- pulmonia
- ràbia
- restrenyiment
- sarna FUL
- *Serratia marcescens*

PREPARATS

– Polpes de: *Prunus spinosa* + *Crataegus monogyna* + *Sorbus aucuparia* + *Euonymus europaeus*. La barreja té efecte contra línies cel·lulars de càncer (HeLa de càncer de matriu, T98G de glioblastoma). Frena la migració, l'adhesió i la proliferació dels tumors i frena l'expressió de ABCB1, el gen que codifica la glucoproteïna P. A més, actua fent més sensibles a l'adriamicina els tumors.

– Extracte hidroalcohòlic sec: 20-50 mg/dia.

ALTRES USOS

La les arrels se'n pot treure una mena de gutaperxa. La fusta s'empren en ebenisteria. De les llavors se'n pot extreure un tint groc. De l'aril un tint entre vermell i taronja, que amb alum es torna verd. Però tots aquests tints són poc duradors. De l'arbust se'n pot extreure un oli volàtil útil per a fer sabons. El carbonet de la fusta s'empra per a dibuixar. De les tiges se'n poden fer escuradents, agulles de teixir, fusos, broquetes i altres petits estris.

TOXICITAT

Pot arribar a paraitzar el cor. També ja a petites dosi pot irritar els budells.

PRINCIPIS ACTIUS

- 3-acetil-1,2-diacil-sn-glicerols LLA
- àcid cis-vaccènic LLA
- àcid esteàric LLA
- àcid oleic LLA
- agents tànnics
- alcaloides pèptics
- amargants
- armepavina
- cafeïna
- digitoxigenina
- Ee-CBP (pèptid de 4992.5 Da) ESC
- flobafens
- lectina
- oli
- polipèptid ESC
- resina
- sesquiterpens derivats de dihidro-beta-agarofurà LLA
- teobromina
- triterpens